

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hat pengő.

A „megdrágított kálvinistaság”.

Alsóborsod tüzeslelkű, fáradhatatlan esprese, Farkas István, olyan lélekbevágó mondanivalókkal áll elő a Sárospataki Református Lapok egyik utóbbi számában, hogy a legszélesebb körök is fel kell, hogy figyeljenek, sőt riadjanak rájuk.

Ha valakit, úgy öt már csak nem lehet áldozatkészség híjával vádolni. Sem egyéni életében, sem hivatali hatáskörében. Ország-világ tudja pl., hogy mit tett és mit tesz most is a Kálvineumok ügyéért. Éppen órála lehetetlen tehát tisztességes gondolkozással azt föltételezni, hogy netalán valamiféle egyéni vagy kollektív „zsebfájdalmak” adják tollára a szót.

Ez a szó azonban most mégis csak ezt mondja: „Vigyázzunk, — ez a megdrágított kálvinistaság bajt ne szerezzen!” Mit ért ő a „megdrágított kálvinistaság” alatt? Egy olyan egyházi és belmissziói életet, amelyik még most, a tizenkettedik órának (talán már el is mult) hatvanadik percében sem akar komolyan számolni az egyházközségeknek, az egyházi intézményeknek, a lelkészeknek és az egyéb egyháztagnak iszonyú és még mindig növekvő gazdasági leromlásával. Az, amelyik Nagymagyarországhoz és a békeidőkhöz szabott adminisztrációs költségekkel operál. Az, amelyik egyházi és belmissziói célokra való gyűjtések terén még most sem bír rendet és egységet teremteni. Az, amelyik vidáman rendezi a maga százféle konferenciáit, nem gondolva meg (ami pedig *betűszerint* igaz), hogy: „útiköltség, egyéb kiadások ma felfémésztik a lelkész fele jövedelmét, ha elmegegy mindenüvé”. Az, amelyik az egyházi sajtó terén — éppen nem csak elvi okokból — kézenfekvő koncentrációkra sem képes s emiatt szellemi és anyagi erőit egyformán tobzódva fecsérli.

Nem tudjuk eléggé helyeselni és aláhúzni ezeket az utolsó percben (s vajha az utolsóban!) jött bátor szavakat: „Bizony itt volna az ideje annak, hogy számot vetve a lelkészek s a gyülekezetek teherbíró képességével, leegyszerűsítőnk azt a sokféle tagsági díjjal, kötelezettséggel járó egyletesdit, kongresszust, lapot, összejöv-

telt.” A legfőbb, végzetszerű és sorsdöntő ideje volna itt!

Hadd adjuk tovább ezt a mindeneknek szóló vészkiáltást a magunk részéről néhány szerény pótlással és rámutatással.

Elbirná az egyszerűsítést — egyébként is, de kivált a költségek tekintetében — maga hivatalos egyházi adminisztrációnk. A Zsinat igen jól tenné, ha az egyházalkotmányi törvény átdolgozásánál erre különös figyelmet fordítana s például az egyházmegyei, egyházkerületi tanácsok alakítását — amelyekkel esztendőnként egy teljes közgyűlést föltétlenül meg lehetne takarítani — nem fakultatívvá, hanem **kötelezővé** tenné. Meg kellene barátokoznunk *minden vonalon* a napidíj-rendszer eltörlésével is és helyette a református keresztyén életfölfogásnak (különösen pedig a *becsületességről* való felfogásnak) lelkészi és nem lelkészi részről egyformán sokkal jobban megfelelő *készkiadás-főlszámítási* rendszert beállítanunk.

És elbirná az egyszerűsítést egész nem hivatalos egyházi életünk is, a maga gyűjtéseivel, konferenciáival és lapjaival.

Kálvineumaink ügye — az államsegélyek megtagadása, illetve redukálása következtében — végső veszedelembé jutott. Most folyik a küzdelem az utolsó deszkaszál megragadásáért: a Kálvineum-Védőszövetség országos megalakításáért (évi 1, azaz egy pengő tagdíjjal!) Ezzel egyidejűleg pedig folyik egy másik, minden tiszteletre és hálara méltó és nagyon is szükséges akció az özvegy lelkésznék érdekében. Ki ne látná, hogy mindkettőre nagy, igen nagy szükség van — de nem többre menne ez a két akció *együvé* koncentráltan? És vajjon nem ártanak-e egymásnak föltétlenül az egymás örökös keresztetésével — és annak a (téves, de néha alig elhárítható) látszatnak a fölkeltésével, hogy a kettő tulajdonképpen *két kerületnek egyéni ügye*?

Konferenciáink egyrészen — ezer bocsánat a kemény nyiltságért! — szó-, idő- és pénzfecsérlés folyik. Pusztán csak a tárgysorozatokat megnézve is, elháríthatatlan az a benyomás, hogy egyiket-másikat csak azért rendezik, hogy *legyen*, nem pedig azért, hogy valami *kijöjjön*

belőle. Még mindig nem akarjuk megérteni, hogy lélektani és technikai tekintetben egyaránt alapvető különbség van: 1. továbbképző tanfolyamok között; 2. konkrét gyakorlati kérdésekkel foglalkozó, megbeszélő és javaslatokat készítő értekezletek között; 3. tömegekre vagy kisebb körökre spirituálisan hatni törekvő, „ébresztő” gyűlések között. A mi konferenciánk rendezésében ez a háromféle szempont rendszeresen összekavarodik. Az eredmény: *ex omnibus aliquid, ex toto saepe nihil*. S mit mondjunk azután az ifjúsági mozgalmak terén viruló konferenciákról, kontra- és rekontra-konferenciákról? Erről ma beszélni sem lehet — fejbetörés kockázata nélkül. Pedig egy kis önfegyelmével és önmegtagadással be sok üdvös redukciót és koncentrációt lehetne elérni a konferenciák terén anélkül, hogy az azok tartásához fűződő jogos nagy érdekeken — amelyeket józanészű és a református lelki és egyházi ébredést komolyan akaró ember nem tagadhat — csak legkisebb sérelem is esnék!

És még egy ilyen fejbetörős kérdés van: a lapkoncentráció, az ú. n. „sajtó-egyke”. Ezt csak éppen megemlítem, mert ez idő szerint nincs kedvem éppen ezért betöretetni a magam árva fejét. Úgyis csak hiába volna.

De Farkas Istvánnal együtt ismétlem: „Ami kell, még a föld alól is elő kell teremteni. De nem mindig „kell” az, amire mi ma költünk!”

R. I.

EGYHÁZ

Egy néhány őszinte szó „sf” cikkével kapcsolatosan.

A Debreceni Protestáns Lap jubileumi tartalmas számában „sf” közleménye, azt hiszem, sokakat meglepett és mélyebb elgondolásra és anyagi bajaink tisztább átértékelésére s világosabb látására vezetett.

Engem, aszürke falusi lelkészt igazolt e cikk s jólesőleg állapítottam meg, hogy egy oly kiváló nagyságunk is, mint e közlemény névtelenül is megismert írója, egy olyan sérelemre mutat rá, amelyet s hozzá hasonlókat én, a mi kis körünkben, egyházmegyénk lelkészértekezletein, közgyűlésén felterjesztéseinkben már jó néhány éve leszegeztem, panaszoltam s orvoslását kértem.

A csonkabi-har-érmelléki egyházmegye öt-hat éve felterjesztéssel élt a kultuskormányzat egyenlőtlen elbánási rendszere ellen s kérte az Egyetemes Konventet, hogy tiltakozzon a kultuskormányzat ezirányú ténykedése ellen s hasson oda, hogy mindennemű államsegélyek s főként az egyetemes segély minden levonás nélkül utaltassanak ki az Egyetemes Konventhez.

„sf” nagyértékű cikkében ugyancsak a Konvent kezébe kívánja juttatni megosztás végett az államkormányzat közegyházi segélyeit

s főként ezért bátorkodom e dolgokkal kapcsolatosan egyet s mást elmondani. Csekélységem gyakorta foglalkozik közegyházi életünk súlyos anyagi kérdéseivel és közállapotainkkal; nem keresvén ugyan általa a figyelem felém fordulását, szerényen előterjesztéseket tettem egyházmegyénk lelkészértekezletein, e dolgokkal kapcsolatosan egyházmegyénk közgyűlésünk is több felterjesztést tett; fájdalom, kevés eredménnyel s csupán annyit értünk el, hogy e ténykedéseink nevezetést váltottak ki, amint kerületi képviselőnkől értesültünk s egyházmegyénk ok nélkül ellenzékieskedő egyházmegyének minősített.

Hogy közegyházunk funkcionáriusainak és a kultuskormányzatnak az államsegély s másnemű pénzek „sf” által is felmutatott egyenlőtlen és helytelen megosztásához hozzá szólhassunk, ismernünk kellene e dolgok teljes anyagát, a kulisszatitkokat, az alkudozásokat; annyit azonban minden nagyobb betekintés nélkül megállapíthatunk, hogy súlyos hibák vannak minden vonalon és közegyházi életünk anyagi dolga részben általánosabb érdeklődést és több beleszólhatást, részben sürgős revíziót kíván.

Távol legyen tőlem, hogy én az államkormányzat mai támogatását elégnék s arányosnak tartanám, azonban azt leszegezem, hogy a jelenlegi államsegélyeinket is arányosabban, építőben lehetne és kellene értékesíteni.

Vajjon a kultuskormányzat nem azért tart-e vissza súlyos összegeket államsegélyeinkből, hogy oda is juttasson, ahova rendes útján nem jutott volna el? s ez a kérdésem nemcsak feltevés, hanem esetleg más tényező is.

Egyházmegyénk szintén jó néhány éve s az unalomig ismételkedve tiltakozott az Egyetemes Konventnél, hogy az államsegély hármasságának arányszámait — amit véleményünk szerint önkényesen és helytelenül változtatott meg, a régi megosztási kulcsra állítsa vissza — és főként a közigazgatási megduzzasztott százalékos részesedést csökkentse.

Kifogásoltuk és nem tartottuk helyesnek a nyugdíjintézeti százalék felemelését sem — bár itt súlyosabb a helyzet — az adósegély terhére — mert így az adósegélyes egyházak úgy a közigazgatási, valamint a nyugdíjintézeti járulékokat — kétszeresen fizetik; először akkor, midőn az adósegély részesedési százaléka leszállított s így az adósegélyből súlyos összeg az egyházaktól elvétetett, másodsor, amidőn ugyanazon kulcs szerint adóztatnak mint a tehetősebb és nem adósegélyes egyházak; és ha nem tévedek, a kultuskormányzat talán éppen ezért, az államsegély némi emelésénél a felemelt összeget már kiutaláskor tisztán az adósegély javára költötte le, aminek viszont sok nyomorgó egyház méltán örvendezett. S az sem titok, hogy a tulajdonképpen lekötött államsegélyre egyházi részről is oly elterhelések kívántattak beállítatni, amelyek az egyenlőtlen és aránytalan teherviselést munkálják; mert hiszen így csak az

adósegélyes egyházakra hátrítottak ez összegek is, s az ő adósegélyük emelkedését gátolják.

A Kálvineumtól, tanítói jóléti intézményektől stb. senki nem kívánja elvenni az állami támogatást, viszont azonban ilyenmű segélyezések az adósegélyek terhére be sem állíthatók.

Ma közegyházi életünk súlyosabb terheit így az adósegélyes egyházak oly mérvben viselik, amely nem állandósítható és megváltoztató, már azért is, mert a szegény egyházak nem bírják terheiket s arra vannak kényszerítve, hogy 100—150% adóval dolgozzanak, míg a vagyonosabb adósegélyt nem élvező egyházak ugyanazon kulcs szerint lévén terhelve, közigazgatási, közalapi és egyéb járulékokkal, 15—20% adóval is boldogulnak.

Az én egyházam is adósegélyes, teljesen vagyontalan egyház s ma már bevételének 10%-át fizeti közigazgatási és egyéb felettes egyházhatósági járulékaik címén.

Hangfogóval lehet e dolgokat érintenem, szomorú tény azonban, hogy adminisztracionális szerveink oly értékeket vonnak el, melyekből új életforrások volnának nyithatók és új életzsendülés indulna meg egyházi életünk sivarmezéjén.

Nem osztom azt a felfogást, hogy az egyház anyagi ügye és lelki élete nem szerves egység, s szerény tapasztalatom, hogy az anyagiakbani biztosság, a lelki élet mezején való új lendületnek az alapfeltétele, legalább is a falusi gyűlésekben, ahol a lelkészek mindkettőnek, mondhatnám egyedüli, munkálói.

Református anyaszentegyházunk csak el-sorvadhat és összeroppanhat a mai súlyos és elviselhetetlen adminisztráció terhei mellett, pedig oly könnyű volna egyszerűvé és olcsóvá tenni. Mérsékelni a gyűlési kiadásokat, a személyi illetmények a gyűlésekkel kapcsolatosan leszállítandók, új állások, melyek csak nem régiak, kerületi belmissziói előadók stb. beszűntetendők, a Konventnél az aránytalanul magasan dotált tisztségek átszervezendők, ha másként könnyítések nem eszközölhetők stb., mily sok mindent lehetne felsorolni még, hol terheink enyhíthetők, csak cselekedni kellene.

Konventi, kerületi drága jegyzőkönyvek, belmissziói útmutatók, folyóiratok, reánk küldött vezérkönyvek stb. eltemetett értékek, mily drága megtartó erőkké lehetnének, eltekintve attól, hogy ez elterhelések jogszerűségéhez is sok szó férhet.

Nekünk nem volna szabad csupán az állam szűkmarkúságát hangoztatnunk és sérelmeink feltárásával keresnünk boldogulásunk lehetőségeit, hiszen mind ezek amúgy is fövenyre épített bizonytalan és múló erősségek, nekünk készülni kellene arra az időre, amikor az államsegélyek elmaradhatnak; meg kellene azért teremtenünk az önálló élet nagy erőforrásait. Óriási értékeket kőbe építeni a fenntarthatás biztosítása nélkül, nagy összegeket eladminisztrálni magvetés és az

aratás kilátása nélkül, olyan rendszer, mely meg fogja bosszulni magát.

Figyeljünk fel azért „sf” cikke kapcsán és nagy felelősségük tudatában az örállók találják meg, teremtsek meg a lehetőségét annak, hogy közegyházi segélyeink méltányosabban és egyenlőbben osztassanak meg és kevesebb, arányosabb elterhelésével híveinknek, egyszerűbbé, olcsóbbá, építőbbé, tartalmasabbá és bensőbbé tétessék közegyházi életünk.

Álmosd, 1930 január hó.

Székelyhidy Béla,
református lelkész.

KÖZÉLET

A Vasárnap megszenteléséről a régi időkben.

A mi Urunk Jézus Krisztus dicsőséges fel-támadásának emlékezetéül, a hétnek az első napját vette át a Keresztység a nyugalom napjává; amelyet valamikor nemesek nyugalomra használtak, de meg is szenteltek. Bizony-ságul most egy régi, de nagyon eleven példát mutatok be. Egész terjedelmében olvasható a Fűszerkereskedők Lapja 1930. évi január hó 14. nap, 2-ik számában „Érdekes adatok a régi kalmárcéhek szabályzataiból” cím alatt. A kassai kereskedő cég 1686-ból fentmaradt céhszabályzatának az első pontja, a vasárnapi és ünnepnap munkaszünetről szól.

„Mivelhogy első és kiváltképpen való főcélja az embernek az Isten imádása s az örök életnek keresete legyen, végeztük, hogy vasárnapokon és innepnapokon is a mi társaságunkbeli kereskedők rende közül senki boltjának megnyitásával kereskedését ne űzze és ne áruljon. Az örög uraimnak („örög uraim” annyi, mint „örög uraim” vagyis a cég elöljárói) érdemes büntetése alatt, hanem keresztyén hivatalja szerint az istentisztelekre rendelt napokat megszentelvén, azután Isten segítségével exerceálja hivatalját.” Teljesen jogosult az erről folyó vita, de azért mégis mindenkinek el kell ismernie, hogy amit a kassai kalmárcéh a vasárnap és az ünnepnap megszenteléséről már 1686-ban szabályzataiba iktatott, azt minden modern kereskedő nyugodtan magáévá teheti.

A végső akkordjaival vettem a kivonatot, mely nagyon megható és tanulságos hír a régi Keresztység lelkületéről.

A régi céhirásból nagyon tanulságos, hogy szabályzata első pontjában, az Isten imádását és az örökéletnek keresését foglalta. Aztán meglátszik benne a Kálvin szerinti keresztyén lélek ereje.

A kassai kalmárcéh 1686-ban kisugárzott keresztyén lelki világa ragyogjon előttünk példaképpen, útmutatásul az Istent imádni és az örökéletet keresni.

Az ismeretett cikkben a „Debreceni kalmárok és kereskedők céhe Céhlevele 1827-ből“ van csak megemlítve. Hát abban vajjon erről a nagy ügyről milyen rendelkezés van?

Mezőtúr.

Horváth bácsi.

HÍRADÁS

A budapesti januári konferencia.

A budapesti theologia tanári kara, több mint tíz éve, minden január hó első felében országos vonatkozásban konferenciát szokott rendezni. Eredetileg ezeket a januári konferenciákat a Kálvin Szövetség rendezte, de már akkor is a budapesti theologia tanári testülete kezében volt a vezetés, mely most már évek óta a maga nevében áll élén a konferenciáknak.

Hatalmas, kialakult egységes tábora van e kedves és értékes összejöveteleknek. Eredetileg csak lelkipásztorok számára szólt a meghívás. Ma már a „világiak“ is tekintélyes szép számmal vesznek részt. Legújában pedig, 3—4 év óta, párhuzamosan, külön helyiségben és külön program mellett tartja a maga konferenciáját és évi közgyűlését a református papnék szövetsége is.

Az idei pesti januári konferencia az elvi kérdések síkjában mozgott; eltérően az előző évek inkább gyakorlatias irányától. Anélkül, hogy nagyobb kifogást tennénk, meg kell jegyeznünk, hogy az ilyen konferenciák mérlege akkor igazán kiegyensúlyozott, ha az elvi és gyakorlati témák arányosan oszlanak el a program keretében s nyomon kísérik nemcsak a tudományos kívánalmakat, hanem az élet gyakorlati nagy kérdéseit is és mindkét vonatkozásban kellő irányítással szolgálnak.

Fenti szerény észrevételünktől eltekintve, az idei konferencia programjával szemben teljes elismeréssel lehetünk. Igen szerencsés kézzel volt megszerkesztve a témák sora s hozzá kiválóatva a legértékesebb előadók gárdája.

A konferencia, hagyományos szép szokás szerint, közös úrvacsoravétellel kezdődött s minden reggel közös rövid áhitat vezette azt be s zárta is esténkint. Az egyes előadásokat rendszerint eszmecsere kísérte; ez is minden alkalommal színvonalas, tárgyilagos és eszméltető volt.

A konferencia három napig tartott: január 14—15—16. Naponta délelőtt és délután két-két előadás volt; kivéve az első nap délutánját, amikor a református Lelkésznék Országos Szövetsége, a régi képviselőházban, irodalmi estélyt rendezett. A hatalmas termet szorongásig betöltötte a közönség. A műsort Szabó Imre fásori lelkész bevezető beszéde nyitotta meg; majd Áprily Lajos verseiből olvasott fel; dr. Ravasz László püspök amerikai útjáról számolt be;

végül Balázs Árpád dalaiból énekelt hegedűszó és zongorakiséret mellett.

A konferencián előadások ezek voltak: A protestáns világkeresztység theologiai mozgalmi; dr. Veress Jenő tábori alesperes, th. m. tanár.— A magyar nép lelki bajai: Nagy Ferenc kiscsiga. (Ez az előadás egy beteg előadó pótlásaként iktattatott be, de nagyon érdekes és helytálló volt.) — A lelkipásztor embernevelő művészete: dr. Imre Sándor szegedi egyet. tanártól. — A református theologiai gondolkozás előfeltételei: dr. Ravasz László püspöktől. — Mit köszönhetünk a magyar puritánoknak? dr. Csekey Sándor budapesti th. tanártól. Hogyan nyúljon a lelkipásztor az Ótestamentumhoz? dr. Nagy Sándor püspöki titkártól. — A hit és hitetlenség pszichológiája és dogmatikája: dr. Vasady Béla sárospataki theol. tanártól. — Az exegezis szerepe a predikációkészítésben: dr. Buday Gergely th. m. tanártól. — Pszichoanalízis és lelkipásztori gyakorlat: dr. Victor János th. tanártól. — A magyar református egyházak helyzete az utódállamokban, Berkes József nagyszékelyi lelkésztől.

Lapunk terjedelme nem teszi lehetővé, hogy minden egyes előadástól, bár csak röviden is, referáljunk. De jelezzük, hogy a debreceni lelkésztestületben ez évben is el fog hangozni egy részletes beszámoló, melyre ez úton is felhívjuk debreceni és debrecenvidéki olvasóink figyelmét.

A budapesti konferencián Tiszántúlról és Debrecenből, sajnos, csak kevesen voltak jelen. Nagy lelki nyereség és gazdagodás volt pedig az mindenek számára.

U. S.

IRODALOM

A kálvinizmus világmissziója. Írta: Dr. Tavaszy Sándor, kolozsvári református theol. professzor, e. i. igazgató. Soli Deo Gloria Kis Könyvtár 1. füzet. Budapest, 1929. Kis 8° 52 lap. Ára? — A lapunk olvasóközönsége előtt bővebb jellemzésre már nem szoruló, kitűnő szerző ezt a tanulmányát a múlt nyáron, a balatonszárszói S. D. G. diákgyűlésen, egy előadás keretében terjesztette elő. Ebben a bizonyára a kibővített alakjában a dolgozat a Tavaszty jellemző filozófikus nagyvonalúsággal, tudományos komolysággal és pontossággal s a mellett hatalmasan bizonyosságot tévő biblikus-református alapon és erővel előadott kifejtése a kálvinizmus világformáló hivatásának, tartalmának és erejének. A szuggesztív erejű, gondolkodásra sarkantyúzó s a „kálvinizmussal“ kapcsolatban nálunk magyaroknál közzájön forgó üres jelszavak és téves képzetek revíziójára üdvösen szorító tanulmányt igen nyomatékosan ajánljuk olvasóink figyelmébe. Néhány kisebbjelentőségű történelmi megállapításának téves volta (pl. az,

hogyan Amerikát, Svájcot, Németországot, mint a „kálvinizmus“ „gyökeret verésének“ területeit emlegeti, holott ezt fenntartás nélkül egyikről sem lehet elmondani s még fenntartással is alig; vagy hogy Ausztria és Csehország kézműiparának fellendítését menekült és befogadott hugenottáktól (!) származtatja; vagy hogy, szerinte, a tudományos történetírás máig sem vette számon méltóan a menekült hugenották európaszerte végzett kulturális munkáját, holott ritka történelmi kérdés van annyira tisztázva, mint ez!) semmit sem von le az egész tanulmányok nagyszerű belső igazságából.

„Jobban tiéd, Uram.“ *Egyházi beszédek és imák.* Írta: *Vásárhelyi János.* Kolozsvár. — Minerva, 1930. 8^o 262 lap. Ára csinos keménypapírkötésben 200.— leu. Az erdélyi püspök-helyettes-főjegyző ma egyike legtermékenyebb s egyúttal legtartalmasabb egyházi íróinknak. Lapunk hasábjain már több hasonló tartalmú kötetét volt alkalmunk bemutatni. Ez a kötet is annak mutatja, aminek amazok: gazdag gondolatkinésű, szép olvasottságú, erősen biblikus zamatú, könnyen folyó stílusú, lebilincselően egyszerű és kedves előadású prédikátornak. A 30 beszéd között közönséges vasárnapiak, ünnepek és alkalmiak egyaránt vannak s Vásárhelyitől különösen az alkalmi- ság homilétikus kihasználására lehet sok ötletességet, de bibliai mélységet is tanulni. Imádságai — melyek egyrészt a predikációk előtt és után, másikat külön, a kötet végén egybegyűjtve adja — gazdag és közvetlen imádkozó lélek eláradásai. A szép kötet igen kedves útítársá és vezetője lehet kivált az ifjú lelképásztornak. Egypár elírás (pl. hogy a költő Claudius Mátyást „neves egyházi férfiúnak“ emlegeti, a linzi protestánsüldözést 1781-re, tehát pontosan a türelmi rendelet esztendőjére teszi), meg jó néhány ordas sajtóhiba (sajnos, még egy szép Tompaidézetet összetörő is) nem veszélyezteteti komolyan az értékét; a nagyon izléses és csinos kiállítás pedig még prédikációs könyveknél szokatlan külső vonzóerőt is ad neki.

HALOTTAINK

Dr. Kövér Imre, a szentesi egyházközség érdemekben gazdag főgondnoka, a békéscsaba-nyati egyházmegye világi főjegyzője január 20-án meghalt s 22-én temették Csongrád vármegye székházából. A nagyképesű és kivételes buzgóságú férfi emléke áldott.

Bitay Balázs, a balmazújvárosi magyar egyházközség tanítója, 32 éves korában, hosszú szenvedés után január 25-én megtért Istenhez. Temetése január 27-én volt. Kora halála méltó gyászt okozott.

Lázár Miklós okl. középiskolai tanár, a debreceni tudományegyetem fogalmazója, 36

éves korában súlyos szenvedés után befejezte hányatott életét. Előbb az enyedi kollégium tanára volt, majd a sárbogárdi gimnáziumban tanított, onnan nevezték ki debreceni egyetemi fogalmazóvá. De itt csak egy évet tölthetett, a súlyos kór kioltotta életét. Özvegye s két apró gyermeke gyászolja.

Özv. Könyves Tóth Sámuelné Horváth Piroska, néhai Könyves Tóth Sámuel áldosdi lelképásztor özvegye, életének 54-ik, gyászos özvegyiségének 16-ik évében január hó 17-én csendesen elhunyt. Négy fia, unokája, édesanyja és széleskörű rokonsága gyászolja.

Áldott legyen emlékezete.

KÜLÖNFÉLÉK

Kérjük az előfizetési díj beküldését. Postatakarékpénztári csekk számla: 43,916.

Dr. Baltazár Dezső püspök kétheti külföldi útja után január hó 26-án este hazaérkezett. — Püspök urat megérkezésekor az állomáson igen sok tisztelője várta és fogadta.

A Kossuthcecai egyházközségben intenzíven folyik az egyházi munka. A nemrég megalakult női bizottság január hó 26-án a Kossuthcecai templomban nagyszabású vallásos-estélyt rendezett. Az estély előadója Benkő Viktor nagyrévi missziós lelkész volt, aki a tiszazugi asszonyok ügyét az evangéliummal világította meg. Az estélyen imádkozott Baja Mihály, az egyházközség vezetőlelkésze, szavalt Molnár Elemér hittanhallgató, hegedűszólót adott elő Bartha Emma orgonakiséretével Versényi György hegedűművész. A vallásos-estélyt este 8 órakor a Dóczi-intézet éttermében szeretetvendégség követte, melyen 150-en vettek részt. A vendégeket itt Koncz Aurélné, a Dóczi-intézet igazgatónője, az egyházközség női bizottságának elnöknője üdvözölte. Az egyház nevében dr. Juhász Nagy Sándor egyházi főjegyző köszöntötte a női bizottságot, majd Uray Sándor lelkész mondott üdvözlő szavakat. A szeretetvendégségen felszólt Benkő Viktor missziós lelkész is. Szép reménységgel tekintünk a Kossuthcecai egyházközség női bizottságának munkájára, mely legelső megnyilvánulásában is nagy erőről és lelkes készségről tett tanúbizonyságot. A női bizottság agilis elnöknője, Koncz Aurélné a tagok odaadó támogatásával és munkásságával hisszük, nagy eredményeket fog elérni az egyházi élet fejlődése terén, annál is inkább, mivel az egyházközség lelképásztora, Baja Mihály, hűséges segítő társával, Madar Zoltán segédlelkésszel mindent elkövetnek, sem erőt, sem fáradságot nem kímélve, hogy az egyházi munka minél bensőségesebb, minél intenzívebb és eredményesebb legyen.

Új református üdülőház a Balaton partján. Az Országos Református Tanáregyesület a Balaton mellett üdülőházat létesít.

A Nemzeti Újság című politikai napilapnak sehogysem tetszik, hogy dr. Baltazár Dezső püspök legutóbb külföldön járt, aminthogy rendszerint nem tetszik neki a Baltazár püspök tette, beszéde vagy írása. Erről mi vitába nem bocsátkozunk. Egyet azonban figyelmébe ajánlunk a Nemzeti Újságnak és minden kritikuskának. Ez pedig az, hogy annak, aki valakit valamely tényért kárhoztatni akar, azt a tényt egészen pontosan a valóságnak megfelelően kell előadni. Az például egészen bizonyos, hogy Debrecen piacán az oláh királyságot soha senki sem üdvözölte és az is egészen bizonyos, hogy 1919 nyarán ugyancsak Debrecenben a bolsevizmust sem elfogadni, sem visszautasítani senkinek sem állt módjában, mert hiszen éppen az oláhok már 1919 április végén kézbe vették itt a hatalmat és 1919 nyarán Debrecenben — s ezt már a magunk tapasztalatából tudjuk — még leírni sem volt szabad a „kommunista” szót sem. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy esetleg valaki azt találja gondolni, hogy ezek a ténybeli tévedések nem szándéktalanok és hogy a cikk egyéb állításai is csak úgy körülötte járnak az igazságnak, mint ezek.

A mezőtúri református gimnázium tanárkara folyó évi január hó 19-én este 8 órakor az intézet tornatermében tudományos estélyt rendezett. Előadást tartott dr. Takács László.

Országos diákgyűlés. A Magyar Diákok Pro Christo Szövetsége (M. E. K. Dsz.) január 31—február 2-ig Budapesten (X., Család ucca 8—10.) országos diákgyűlést rendez. A gyűlés tárgya: Jézus Krisztus modern jelentősége az egyén, a nemzet és a világ életében. Részvételi díj 2.—pengő. Jelentkezni lehet a Szövetség központi irodájában (Budapest, IX., Üllői út 19., II. 4.). Részletes programmal és mindennemű tájékoztatással ugyancsak a központi iroda szolgál.

Az allianc-imahét az ország számos helyén sok áldással folyt le. A beérkező jelentések azt mutatják, hogy a világ keresztyéniségének ez a megáldott szokása a magyar talajban is gyökeret vert. Arra kéri a magyar ág titkára azokat, akik különböző helyeken az imaheti összejöveteleket rendezték s arról a jelentést az elnökséghez még nem küldötték be, szíveskedjenek azt mielőbb megtenni, hogy a jelentéseket összesítve Londonba továbbítani lehessen. A következő kérdésekre kér a mozgalom feleletet: Hány estén tartották meg, hány résztvevővel, milyen lelki hatással, hány felekezet részvételével és milyen programmal az összejöveteleket? A magyar ág elnökének címe: Dr. Bernát István felsőházi tag, Budapest, IX., Üllői út 1.

A Hajnal című külmisziói lap az új évvel XVI. évfolyamába lépett. Mint minden száma, úgy a januári is sok érdekes cikket közöl, főleg a pápuák között, Kínában, a törökök között s az Oroszországban folyó misziói munkáról. A cikkeket számos kép illusztrálja. A számok legfőbb érdekességét Molnár Mária magyar miszionárius nő levelei képezik, ki rendkívül élénken és élvez-

zetesen számol be a pápuák között folytatott hősies munkájáról. Egy legújabbban érkezett sürgöny — fájdalom — arról ad hirt, hogy a malária ellen történő kininszedés súlyos következményében, az ú. n. feketevízlázban (főleg a vesét támadja meg) betegedett meg. Országszerte imádkozzunk buzgón felgyógyulásáért és munkaképességének helyreállításáért. — A Hajnal havonként 16 oldalon jelenik meg, előfizetési díja (egész évre csak 1.50 P) a kiadóhivatalba küldendő (Budapest, IX., Üllői út 19., II. 4.) Ez alacsony előfizetési díj mellett mindenki más lapok mellett is megrendelheti.

A Virágoskert című gyermeklap hetenként értékes tartalommal jelenik meg. E kedves lap már negyedik évfolyamába lépett.

A tahitótfalusi gyülekezet diakonusai a múlt év folyamán a szegények számára összegyűlt adományokból 98 egyént részesítettek segélyben.

Genesen anyagiakban és erkölcsiekben jól sikerült és tartalmas vallásos ünnepélyt rendeztek.

A nagykarolyi református gyülekezet január hó 26-án vallásos ünnepélyt rendezett.

A szegedi egyetemi Bethlen Gábor-kör Szegedi Kis Kalendárium címmel izléses kötetű zsebnaptárt bocsátott ki. A naptár célja, hogy a befolyandó összeg teljes egészében szegénysorsú erdélyi, de tanulmányaikat Magyarországon végző egyetemi hallgatók segélyezésére szolgáljon.

Kecskeméten január hó 19-én a Református Figyelő sajtónapot rendezett. Délelőtt az istentiszteleten ígét dr. Victor János budapesti teológiai tanár hirdette. Az estély előadói dr. Ravasz László püspök és Bereczky Albert, a Református Figyelő szerkesztői voltak.

A kecskeméti református főgimnázium hősi halottai emlékét emléktáblával kívánja megörökíteni.

A királyhágómelléki egyházkerület 10,000 leit küldött a romániai szórványok gondozására.

A Bazilika-templom tornyában egy 75 mázsás harangot helyeztek el. E harangra csupán Budapest lakossága 25,000 pengőt juttatott adományképpen.

Az erdélyi egyházkerület egyik feladatának egy református kórház felállítását tartja. Szükséges ez azért is, mert az állami kórházakban nincs kellő biztosíték arra, hogy a református betegek elhelyezést nyerjenek. A kórház felállításának helyéül Marosvásárhelyt és Kolozsvárt emlegetik.

Szabadegyetem. A sárospataki főiskola január hó 19-én tartotta második szabadegyetemi délutánját.

A szegedi Lorántffy Zsuzsánna-egyesület február hó 16-án szeretetvendégséget rendez.

A zsigárdi gyülekezet egyhangú meghívás útján Kalitza László komáromi segédlelkészt választotta meg lelkészének.

A sárrétudvari egyház életéből. Meg nem lankadó buzgalommal folyik a megkezdett munka a sárrétudvari egyházban. Nagy vonásokban, röviden adjuk itt a jelentősebb eseményeket az elmúlt év történetéből. A református énekkar 55 éves jubileumát ünnepelte. Napközi otthonban 100-nál több szegény gyermek nyert ellátást. Segélytankönyvek osztattak ki. Karácsonyi felruházási szeretetmunka sem maradt el. Anyák napja, bibliai vasárnap, vallásos estélyek megtartottak. Leány- és Ifjúsági egyesület, énekkar rendezésében műsoros meleg, családi jellegű szeretetvendégségek rendeződtek. Vallásos iratok ajándékképpen osztattak szét a vasárnapi iskolások között. Esküvőkor minden egyesületi tag bibliát kapott emlékül. Templom renoválásra 100 mm. tengerit gyűjtöttek össze a presbiterek. Az utóbbi hét év alatt 30 vendégelkész hirdette az Isten ígését. Isten dicsőségére úrasztali kelyhet adományozott egy buzgó egyháztag. Az egyházépítő munkában Nagy Ferenc lelkész vezetésével résztvesznek: lelkész felesége Kovács Julia, Szabó Sándor segédlelkész és a tanítói kar Vida György igazgató-tanítóval az élükön.

A fegyverneki gyülekezet Kovács Pál Nádudvarra történt megválasztásával megüresedett lelkészi állására Sándor Pál türkevei hitoktató-lelkészt választotta egyhangú meghívás útján lelkészévé. — Isten áldása legyen a gyülekezeten és az új pásztoron egyaránt.

A nagyváradai bibliakörök Bethlen Gábor halálának 300. éves évfordulója alkalmából nagyon szépen sikerült emlékünnepelet rendeztek, melyen emlékbeszéd, szavalatok, ének és zeneszámok tették gazdaggá a műsort.

Szerkesztői üzenetek.

A. K. Buj. Ez a téma valóban örökké aktuális. A jövő számban kezdjük el. — **H. K. Mezőtur.** Mindegyik jönni fog. — **Sz. J. Monostorpályi.** Köszönet, igen jó. — **K. B. Szamoskér.** Ismételt üdvözlés és köszönet. — **P. I. Ujfehértó.** Egyetlenegy sem reagált. — **Sz. B. Álmosd.** Az előző számról lekészt, de másnak nem adjuk.

TARTALOM: R. I.: A „megdrágított kálvinista-ság”. — Egyház: Székelyhidi Béla: Egy néhány ószinte szó „sf” cikkével kapcsolatosan. — Közélet: Horváth bácsi: A vasárnap megszenteléséről a régi időkben. — Híradás: U. S.: A budapesti januári konferencia. — Irodalom. — Halottaink. — Különlék. — Szerkesztői üzenetek. — Hivatalos értesítés. — Pályázatok.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

234—1930. szám.

Minden rendű iskola Igazgatóságának.

Felhívom figyelmét a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak folyó évi január hó 7-én

640/05/1449—1929. szám alatt kelt s a hazai gyártmányú iparcikkeknek kötelező iskolai használatára tárgyában az állami iskolához intézett s a Hivatalos Közlöny folyó évi második számában megjelent rendeletére.

Debrecen, 1930. évi január hó 28.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

Nyirábrány (budaábrányi rész) református leányegyház előkönyörgő-tanítói állásának fizetése: Lakásul 2 szoba, konyha, kamara, istálló, kert, 6 kis hold föld haszonélvezete, 31-60 hl. tiszta rozs párbérbe, 2 öl tűzifa, 24-40 pengő szolgálmány váltságul, megfelelő államsegély.

Kötelessége: jelenleg az állami iskolával kooperat, a III—VI. osztályokat egyházkerületi tanterv szerint tanítani mindennapi iskolában, állami iskolába járó osztályokat vallásra, énekre oktatni, templomi istentiszteleteket énekléssel imával, egyházi beszéd olvasással tartani, községi tanyasi halottakat a meghatározott stólaért temetni, ismétlőiskolát, vasárnapi iskolát vezetni, az anya polgári községben, állami iskolában református vallást, éneklést különóra díjazásáért tanítani. Egyházi jegyzőség díjtalanul.

Okleveles pályázatok, illetőségi, kommunizmus alatti bizonyítványokkal Sebeők István református lelkészhez december 3-ig Nyíracsadra (Szabolcs m.) küldendők. Menekülteknek, nyugdíjasoknak előny. Költözködési költség állomásig megválasztotté.

Pályázatot hirdetek a magyarsanádi kántortanítói állás betöltésére. Kötelesség törvényszerű. Iskola osztatlan, vegyes. Javadalom: 10% helyi hozzájárulás, államsegély, lakás természetben. Kántori tiszteletdíj címén kerhasználat és a törvényes stóla. Szabályszerűen felszerelt kérvények február 8-ig adandók be. — Választás megerősítés után jogerős. *Iskolaszéki elnök.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,

zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődjéje

ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

m. kir. udvari szállítók

SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfinomabb harang-
öntvözetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabbán a soproni, celldömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

**Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egynázak teljes megegyezésére.**

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

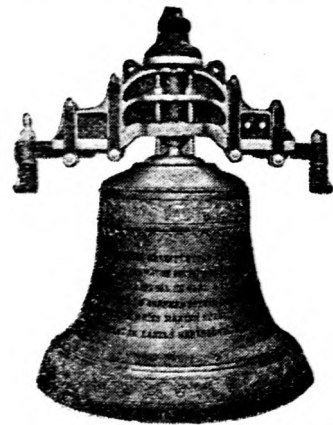


Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntődjéje, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-ÚT 77. SZ.



A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél



Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—322.

**Rendeljen az alanti művekből,
mert négy nap alatt megkapja.**

Adorján A. : Egy haditudósító feljegyzései (238)	—40
Adorján Gy. : Az olasz-magyar barátsági szerződés (118)	1.—
Ajtay G. : A nemzetközi viszályok békés elintézésének lehetősége (75)	4.—
Alföldi A. : Magyarország és a nagyobb gazdasági területek (3)	10.—
Álgya-Papp, Gottl—Móizer : Hadseregünk ellátása az 1914—18-as világháborúban (133) 3 kötet. I. kötet : Események a balkáni hadszíntéren	24.—
II., III. kötet	12.—
Az állandó hadseregek a magyar szent korona országaiból kiegészített csapatai (1618—1918) (113)	s. a.
Andrássy : Diplomácia és világháború (37)	5.60
— Háború és a béke (70)	1.—
— Kinek a bűne a háború (70)	1.—
— A világháború előzményei I. (70)	4.50
— U. a. II. (70)	8.—
— A világháború problémái (7)	4.—
U. a. kötve	6.—
Andrássy Gyuláné grófné—Borovicsény Aladárné : A királyné kíséretében (6)	—40
— famentes piron	—50
— számozott példány a szerzők aláírásával ellátva	1.80
Apponyi A. : Emlékirataim III. jubiláris díszkiadás (1)	14.—
U. a. fbörk.	20.—
Apponyi—Berzeviczy—Eötvényi stb. : Igazságot Magyarországnak (261) kötve	36.—
Árky A. : Ruszinszko küzdelme az autonómiáért (1918—1927.) (10)	1.40
Arnaldi : Vörösök és fehérek (7)	1.10
Balanyi Gy. : A Balkánprobléma fejlődése (70) kötve	3.50
— Világpolitika (41) (86)	4.—
Balassa I. : A magyar király tragédiája. IV. Károly (14)	7.—
Balassa J. : Magyar békefeltételek (32)	—60
Balázs A. : Adatok az erdélyi kisebbségek iskolavédelmi küzdelméhez 1919—1929. (10)	8.—
Balogh A. : A kisebbségek nemzetközi védelme (10)	8.—
Balog : A német pénzromlás oknyomozó története (75)	6.—
Balta B. : Kicsoda és mit akar Lord Rothermere (64)	—40
Barabás B. : Magyar hadifoglyok élete orosz és olasz földön (66)	2.—
Barankay I. : A magyar integritás művelődéspolitikája (81)	3.—
Barkóczy-Klopsch : A Mackensen-hadsereg átvonulása Magyarországon, az összeomlás után (83)	1.60
Baschdaroff G. : A macedonkérdés (16)	1.60
Békerevizsiós évkönyv 1929 (270)	3.—
Benes Z. : A munka alkotmánya Olaszországban (9)	3.—

**Debrecen sz. kir. város és a
Tiszántúli Református Egyházkerület**

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
papir- és írószerkereskedésében

**DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.
Telefonszám 270.**